

Порядок складання кваліфікаційних іспитів у регіональних кваліфікаційно-дисциплінарних комісіях адвокатури (набрав чинності з 01.06.2009 р.)

**ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ АДВОКАТУРИ
при Кабінеті Міністрів України**

ПОРЯДОК

складання кваліфікаційних іспитів у регіональних кваліфікаційно-дисциплінарних комісіях адвокатури

(Затверджений протоколом Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури при Кабінеті Міністрів України від 01.10.1999 року № 6/2)

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із протоколами Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури при Кабінеті Міністрів України від 17.08.2001 року № 6/3, від 23.04.2004 року № 4/3-2, від 27.10.2005 року № 4/15-2, від 02.02.2007 року № 4/28.-1.8, рішенням Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури при Кабінеті Міністрів України від 13 лютого 2009 року № V/10-166, рішенням Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури при Кабінеті Міністрів України від 04 червня 2010 року № V/20-419)

I. Загальні положення

1.1. Порядок складання кваліфікаційних іспитів особами, які виявили намір займатися адвокатською діяльністю (далі – Порядок), розроблено відповідно до п.10 Положення про Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури (далі – ВККА), затвердженого Указом Президента України від 05.05.1993 року № 155/93, із змінами, внесеними Указами Президента України № 70/99 від 27.01.1999 року, № 1240/99 від 30.09.1999 року. Цей Порядок визначає правила прийому і вивчення документів, що надійшли до атестаційної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури (далі – КДКА) від особи, яка має намір займатися адвокатською діяльністю (далі – Заявник), порядок вирішення питань щодо допуску до складання кваліфікаційних іспитів, прийняття кваліфікаційних іспитів та ухвалення рішень атестаційною палатою, а також інші питання, які впливають із Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури (далі – Положення про КДКА), затвердженого Указом Президента України від 05.05.1993 року № 155/93 із змінами, внесеними Указами Президента України № 70/99 від 27.01.1999 року, № 1240/99 від 30.09.1999 року.

1.2. Складання Заявником кваліфікаційних іспитів є необхідною умовою для отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (далі – Свідоцтво). Кваліфікаційні іспити – це перевірка теоретичних і практичних знань Заявника в галузі

законодавства, історії адвокатури, вміння правильно застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності адвоката.

1.3. Заявник повинен виявити добрі знання з усіх питань, включених до білета з усного іспиту, розв'язати практичні завдання і скласти правові документи, зазначені у білеті з письмового іспиту.

При прийнятті кваліфікаційних іспитів атестаційна палата КДКА повинна виходити з того, що Заявник відразу ж після отримання Свідоцтва буде надавати правову допомогу фізичним та юридичним особам. Тому невміння Заявника практично застосовувати теоретичні знання, незнання ним теоретичних і практичних положень чинного законодавства, невміння складати правові документи повинні бути підставою для відмови у видачі Свідоцтва.

Не можуть визнаватись як переконливі аргументи Заявника, при негативних знаннях з окремих питань білету, щодо заняття лише окремими справами чи видами адвокатської діяльності. Адвокат мусить бути високоосвіченим фахівцем з усіх напрямів адвокатської діяльності, і тому виявлені ним знання з програмних питань мають бути достатньо високими, щоб допустити його до такої діяльності.

II. Прийняття документів від Заявника

2. 1. Заявник подає до атестаційної палати КДКА заяву про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва та:

- нотаріально засвідчену копію диплому про вищу юридичну освіту;
- документи про відповідність отриманої за межами України вищої юридичної освіти (вразі отримання такої освіти) кваліфікаційним вимогам, що пред'являються законодавством України до набуття кваліфікаційного рівня спеціаліста (магістра) за спеціальністю «Правознавство», якщо інше не встановлено законами України чи міжнародними або двосторонніми договорами, ратифікованими Україною;
- документ, що підтверджує стаж роботи у галузі права не менше двох років;
- документ про місце роботи і посаду на момент подання заяви;
- довідку компетентної установи про відсутність судимості;
- документ, який підтверджує законність підстав перебування на території України (для іноземців і осіб без громадянства).

Одночасно з поданням названих документів пред'являється документ, що посвідчує особу Заявника.

Атестаційна палата може в разі потреби витребувати й інші документи для вирішення питання про допуск чи відмову у допуску до складання кваліфікаційних іспитів.

Документом, який підтверджує наявність вищої юридичної освіти, визнається диплом вищого навчального закладу III -IV рівня акредитації за спеціальністю «Правознавство», «Правоохоронна діяльність» з присвоєнням кваліфікації «спеціаліст» або «магістр».

Документом, що посвідчує особу Заявника, є: для громадян України - паспорт громадянина України; для іноземців та осіб без громадянства - паспортний документ (національний паспорт або інший документ, який його замінює), виданий країною походження.

Законними підставами перебування на території України іноземців і осіб без громадянства за законодавством України визнаються: реєстрація на території України паспортного документа або наявність посвідки на постійне або тимчасове місце проживання в Україні, або документи, що посвідчують отримання статусу біженця, чи

перебування в Україні на інших законних підставах.

У стаж роботи у галузі права зараховується стаж роботи на посадах судді, прокурора, слідчого, юрисконсульта, нотаріуса, а також інших посадах, які відповідно до кваліфікаційних вимог потребують наявності вищої юридичної освіти як підстави для заняття таких посад.

Цей стаж набувається після здобуття вищої юридичної освіти з присвоєнням кваліфікації не нижче бакалавра, факт здобуття якої підтверджується відповідним дипломом.

2.2. Заява про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва та передбачені в пункті 2.1 документи подаються до атестаційної палати КДКА за місцем постійного проживання або за місцем реєстрації перебування (для іноземців та осіб без громадянства) Заявника.

Складання кваліфікаційних іспитів не за місцем постійного проживання або не за місцем реєстрації перебування (для іноземців та осіб без громадянств) Заявника дозволяється тільки за рішенням ВККА.

2.3. Заява про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва з доданими до неї документами приймається від Заявника головою атестаційної палати КДКА, а в разі його відсутності – заступником або за його (їх) дорученням одним з членів палати.

Документи, що подаються Заявником, перевіряються на відповідність вимогам пункту 2.1 Порядку і пункту 29 Положення про КДКА.

В разі виникнення сумнівів щодо достовірності і повноти поданих Заявником документів, останні передаються на розгляд атестаційній палаті КДКА, яка за результатами розгляду приймає одне з рішень, визначених в пункті 4.6 цього Порядку.

2.4. При необхідності атестаційна палата КДКА вправі зробити запити щодо освіти, трудової діяльності, громадянства, місця роботи та посади на час подання заяви, місця проживання або перебування в Україні (для іноземців і осіб без громадянства) Заявника, відсутності у нього судимості.

КДКА має право звернутися до ВККА для отримання відповідних роз'яснень з віднесених до її компетенції питань, що викликають труднощі у вирішенні.

2.5. Прийнята від Заявника заява про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва з доданими до неї документами реєструється секретарем атестаційної палати КДКА у журналі реєстрації заяв.

Заявнику видається під розписку Програма складання кваліфікаційних іспитів, затверджена ВККА, з умовою, щоб на підготовку до іспиту Заявник мав не менше 30 діб. На прохання Заявника цей строк може бути скорочено.

Заявник сплачує на рахунок КДКА за місцем складання кваліфікаційних іспитів одноразовий внесок на організаційно-технічне забезпечення діяльності КДКА, розмір якого встановлюється ВККА.

Заявник при зверненні до атестаційної палати КДКА із заявою про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва має право порушити клопотання про зменшення розміру одноразового внеску на організаційно-технічне забезпечення діяльності КДКА або про звільнення його від сплати внеску. В такому випадку Заявнику роз'яснюється право на звернення для вирішення цього питання із заявою до ВККА.

Подання до ВККА заяви про зменшення розміру одноразового внеску на організаційно-технічне забезпечення діяльності КДКА або про звільнення від його сплати зупиняє розгляд питання про допуск Заявника до складання кваліфікаційних

іспитів до отримання рішення ВККА.

Одноразовий внесок на організаційно-технічне забезпечення діяльності КДКА у випадку незадовільного складання заявником кваліфікаційних іспитів і відмови в зв'язку з цим у видачі Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю заявнику не повертається.

III. Розгляд атестаційною палатою заяв про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва

3.1. Розгляд атестаційною палатою КДКА заяв про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва з доданими документами здійснюється у визначений частиною 3 пункту 29 Положення про КДКА строк.

Засідання атестаційної палати КДКА є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше як дві третини членів палати.

У засіданнях атестаційної палати КДКА з правом дорадчого голосу за рішенням палати можуть брати участь вчені-юристи та інші особи, визначені Положенням про КДКА.

3.2. Засідання атестаційної палати КДКА відкриває її голова, а в разі його відсутності – заступник або один з членів палати, обраний для цього рішенням палати.

Головуючий на засіданні палати до початку розгляду заяви роз'яснює Заявнику право відводу.

3.3. Заявник має право заявити відвід члену палати до початку розгляду його заяви, якщо вважає, що член палати або його родичі зацікавлені в результатах розгляду, чи має сумнів у його об'єктивності з інших причин.

Питання про заявлений відвід вирішується в порядку, визначеному частиною 2 пункту 22 Положення про КДКА.

3.4. Рішення атестаційної палати щодо відводу члена палати приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від загальної кількості членів палати. Член атестаційної палати, якому заявлено відвід, участь у голосуванні з цього питання не приймає. Якщо після задоволення відводів, неможливо утворити новий склад палати для розгляду питання про допуск Заявника до складання кваліфікаційних іспитів, подані ним документи підлягають направленню до ВККА для вирішення питання щодо їх подальшого розгляду.

3.5. Розгляд заяви про допуск до складання кваліфікаційних іспитів і видачу Свідоцтва починається з доповіді головуючого на засіданні атестаційної палати КДКА. Потім досліджуються подані документи і заслуховується Заявник, в разі його явки. Члени атестаційної палати мають право ставити Заявнику запитання, що пов'язані з розглядом поданих ним документів.

3.6. За результатом розгляду заяви та доданих до неї документів, зазначених в п.2.1 цього Порядку, атестаційна палата КДКА приймає рішення про:
допуск Заявника до кваліфікаційних іспитів;
витребування додаткових документів;
відмову в допуску до кваліфікаційних іспитів.

Рішення приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від загальної кількості членів палати (не менше шести голосів «за» або «проти»).

Усі члени палати в прийнятті рішення мають рівні права.

В разі прийняття рішення про допуск Заявника до кваліфікаційних іспитів атестаційна

палата КДКА одночасно встановлює дату (дати) і час складання кваліфікаційних іспитів та визначає склад осіб, що мають складати кваліфікаційні іспити у встановлену дату (дати).

Атестаційна палата КДКА ухвалює рішення про відмову в допуску до кваліфікаційних іспитів при виявленні підстав, які згідно з Законом України «Про адвокатуру» унеможливають набуття Заявником статусу адвоката.

Копія рішення атестаційної палати КДКА про відмову в допуску до кваліфікаційних іспитів видається Заявнику у триденний строк.

Рішення атестаційної палати КДКА про відмову в допуску до кваліфікаційних іспитів може бути оскаржено Заявником в місячний строк з дня його прийняття до ВККА, відповідно до п.26 Положення про КДКА.

IV. Прийняття кваліфікаційних іспитів

4.1. Заявник, який отримав допуск до кваліфікаційних іспитів, у визначені рішенням атестаційної палати КДКА день та час має з'явитися за місцем складення іспитів.

4.2. Першим складається письмовий іспит.

Голова атестаційної палати КДКА чи його заступник, або за його (їх) дорученням - інші члени (член) атестаційної палати КДКА пропонують Заявнику, який з'явився на іспит, обрати один з білетів письмового іспиту.

До білету з письмового іспиту включаються три практичних завдання зі складання правових документів.

Для виконання завдань з письмового іспиту Заявнику надається до трьох годин часу.

При складанні письмового іспиту Заявник має право користуватися офіційними текстами Кодексів України, що надаються атестаційною палатою КДКА.

Після спливу встановленого на складання письмового іспиту часу Заявник здає роботу голові атестаційної палати КДКА або його заступнику, або іншим членам (члену) атестаційної палати, що присутні на письмовому іспиті, які передають цю роботу для подальшої перевірки до атестаційної палати.

4.3. Головуючий на засіданні атестаційної палати КДКА доручає членам палати здійснити перевірку робіт з письмового іспиту. Письмовий іспит оцінюється палатою за двома критеріями: «задовільно» або «незадовільно».

Письмовий іспит зараховується, якщо Заявник задовільно виконав всі завдання білету з письмового іспиту.

4.4. Складання Заявником усного іспиту розпочинається з пропозиції головуєчого на засіданні атестаційної палати КДКА обрати один з білетів усного іспиту. Після обрання Заявником білету, йому надається до однієї години на підготовку усних відповідей.

Під час відповіді члени палати мають право ставити Заявнику додаткові запитання з метою з'ясування рівня його знань.

Усна відповідь зараховується, якщо Заявник задовільно відповів на всі питання білету.

4.5. Під час засідання атестаційної палати КДКА секретарем палати або іншим членом палати, у разі відсутності секретаря, ведеться протокол. Атестаційна палата КДКА має право здійснювати аудіозапис кваліфікаційних іспитів.

4.6. За результатами складання письмового та усного кваліфікаційних іспитів, які оголошуються Заявнику одночасно, атестаційна палата КДКА приймає рішення про: видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; відмову у видачі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

4.7. Пропозиції членів атестаційної палати КДКА щодо прийняття одного з зазначених в пункті 4.6 цього Порядку рішень голосуються в порядку надходження.

Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від загальної кількості членів атестаційної палати КДКА (не менше шести членів палати).

Рішення приймається у відсутності Заявника.

4.8. В разі прийняття рішення про відмову у видачі Свідоцтва головуючий на засіданні атестаційної палати КДКА роз'яснює Заявнику відповідно до п.26 Положення про КДКА порядок і строки оскарження рішення палати.

4.9. Заявнику, який успішно склав кваліфікаційні іспити, КДКА на підставі рішення атестаційної палати у строк до одного місяця з моменту прийняття цього рішення видає Свідоцтво за формою, що визначена Додатком до Положення про КДКА, якщо для цього немає перешкод, пов'язаних з несумісністю.

Під час отримання Свідоцтва Заявник складає Присягу адвоката України.

Якщо Заявник протягом вказаного строку не одержить Свідоцтво і не складе Присягу адвоката України, або на час прийняття Присяги адвоката України існуватимуть встановлені статтею 2 Закону України «Про адвокатуру» обмеження щодо набуття Заявником статусу адвоката, рішення атестаційної палати КДКА про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та Свідоцтво, в разі його оформлення, в установленому Положенням про КДКА порядку анулюються. Одноразовий внесок на організаційно-технічне забезпечення діяльності кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури в даному випадку заявнику не повертається.

4.10. Атестаційна палата проводить засідання в міру потреби, але з обов'язковим додержанням встановлених Положенням про КДКА строків розгляду заяв.